

TERMÉKEK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK AKKREDITÁLÁSA

- Az Európai Akkreditációs Együtműködés (EA) 36 teljes jogú tagja: az Európai Unió tagországai, Albánia, Észak-Macedónia, Izland, Montenegró, Norvégia, Svájc, Szerbia, Törökország.
- Az EA 14 társult tagja: Algéria, Azerbajdzsán, Bosznia-Hercegovina, Egyiptom, Fehéroroszország, Grúzia, Izrael, Jordánia, Koszovó (az ENSZ 1244 (1999) számú határozata alapján), Marokkó, Moldova, Örményország, Tunézia, Ukrajna.
- Az Európai Akkreditációs Együtműködés Kölcsönös Elismerési Megállapodás keretében (EA MLA) több mint 35 250 akkreditációt engedélyeztek 2018-ban.
- Az EA MLA keretében engedélyezett akkreditációk fele (18 391) a vizsgálólaboratóriumokhoz köthető 2018-ban.
- A megfelelőségértékelő szervezetek tevékenységét hazánkban a 2009. évi CXXXIII. törvény szabályozza.
- Június 9-e az akkreditációs világnap.

Az összeállítás a [T/7694.](#) számon benyújtott törvényjavaslathoz nyújt háttér-információkat. Az Infojegyzet bemutatja a termékek és szolgáltatások akkreditációs rendszerét, az Európai Unió szabályozását és a hazai intézményrendszert.

Az akkreditálás széles körben alkalmazott kifejezés. A fogalom általánosan elfogadott definíciója szerint az akkreditálás annak a **hivatalos elismerése, hogy egy szervezet vagy személy alkalmas bizonyos tevékenységek** (vizsgálatok, tanúsítás vagy ellenőrzés) **elvégzésére**. A termékek és szolgáltatások esetében az akkreditálás célja a bizalom növelése és az egységes szempontrendszerek megjelenítése. Hasonlóan fontos cél a műszaki akadályok lebontása, illetve a biztonságos termékhasználat szempontjainak érvényesítése.

SZABVÁNY, MEGFELELŐSÉGÉRTÉKELÉS, AKKREDITÁLÁS

A gyártás, a szolgáltatás és a kereskedelem napjainkban használt technikai szabályozásának kezdete a múlt század utolsó harmadáig nyúlik vissza. A szabványügy, a megfelelőségértékelés, valamint az akkreditálás a **minőségügy** része, annak egymástól elkülönült területe.

A szabvány olyan dokumentum, amelyet egy **elismert szabványügyi testület** fogadott el, és amelynek a betartása **önkéntes**. A szabvány tevékenységre vagy azok eredményére vonatkozik, olyan általános és ismétlődő útmutatókat tartalmaz, amelyek használatával a legkedvezőbb hatás érhető el.

Forrás: Infoszolg/www.bmwi.de

Az elismert szabványügyi testületek nemzetközi, regionális és nemzeti szinten működnek. A szervezetek – illeszkedve a közmegegyezés elvéhez – nem állami szervek (Fazekas, 2016). Magyarországon, az [1995. évi XXVIII. törvény](#) értelmében a Magyar Szabványügyi Testület ([MSZT](#)) látja el a nemzeti szabványosítással összefüggő közfeladatokat, kizárólagos jogkörrel. Az MSZT alapfeladata a közmegegyezésen alapuló hazai szabványok kidolgozása és közzététele, amelyek megfelelnek a jogharmonizáció elvének.

A termékek és szolgáltatások szabvány szerint egyezését a **megfelelőségértékelő szervezetek** igazolják. A gyártók és szolgáltatók ez esetben is önkéntesen vetik magukat alá az igazolási folyamatnak, annak reményében, hogy a minőségi ellenőrzés pozitív üzenetet hordoz a vásárlók felé. Az önkéntesség elvét felülírhatja jogszabály, amely kötelező jelleggel írja elő egy szabvány használatát.

A jogalkotó három különböző módon szabályozhatja a kötelezőség kérdését: egyrésztől megnevezi a műszaki előírás módját, kvázi monopol helyzetbe hoz egy megoldást; a rendszer ellenőrzésére pedig saját apparátust működtet.

A másik lehetőség a gazdasági önszabályozás mentén zajlik: a jogalkotó előírja az általános követelményeket, majd magánjogi keretek között a megfelelőségértékelők kiállítják a szabvány betartásáról szóló igazolásokat.

A harmadik alternatíva a fent vázolt két megoldás között helyezkedik el, miszerint a jogalkotó meghatározza a megfelelési értékelést végzők körét, és/vagy előírja azok tanúsítását, más szóval akkreditálását. Az **akkreditálás lényege, hogy a jogalkotó által kijelölt szervezet megvizsgálja a megfelelőségértékelést végzőket, hogy alkalmasak-e feladatuk ellátására** (Fazekas, 2016).

AKKREDITÁCIÓ AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Az Európai Unió egyik alapcélkitűzése az áruk, a tőke, a szolgáltatások, illetve a személyek szabad áramlása. Az egységes piac kiépítéséhez nélkülözhetetlen a szabványok összehangolása.

A szabványok összehangolásában speciális szerep jut az úgynevezett **harmonizált szabványoknak**. Az uniós jogszabályokban előírt műszaki követelmények betartása kötelező, ezzel szemben a harmonizált szabványok alkalmazása általában önkéntes.

Az úgynevezett európai szabványt kizárólag három uniós szervezet fogadhat el ([Európai Szabványügyi Bizottság](#), [Európai Elektrotechnikai Szabványügyi Bizottság](#), [Európai Távközlési Szabványügyi Intézet](#)) (EU: [Szabványok Európában](#)).

A **CE (Conformité Européenne, európai megfelelés)** jelölés azt igazolja, hogy az adott áru megfelel az uniós szabványoknak, valamint a termék átesett megfelelésértékelési eljárás (Szakács, 2015).

Az Európai Parlament és a Tanács [765/2008/EK rendelete](#) szabályozza az Unió akkreditációs rendszerét. A megfelelőségértékelő szervezetek minősítése – akkreditálása – erősíti a termékbiztonságot és hozzájárul a közérdek érvényesüléséhez.

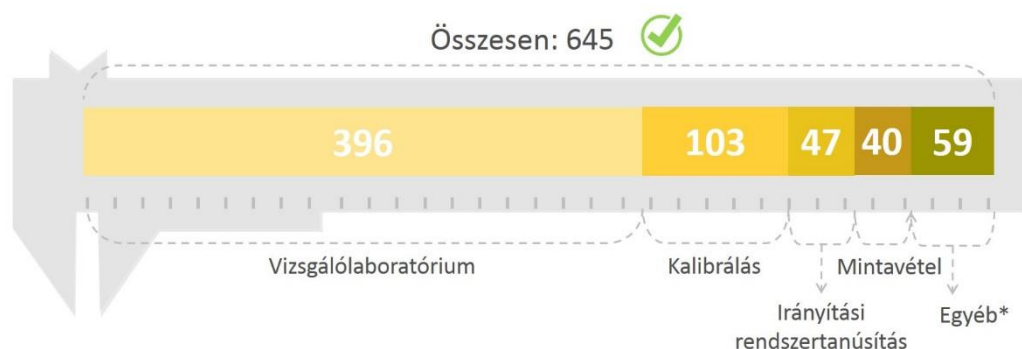
A rendelet értelmében **minden tagállam egy nemzeti akkreditáló testületet** jelöl ki, amelyek egymással **egyenértékű akkreditálási okiratot** állítanak ki, azaz a szigorú akkreditálási eljárásokat egységesen alkalmazzák. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a kiállított akkreditálási okiratot valamennyi tagállam elismeri. Az egységes eljárás csökkenti az adminisztrációt és a költségeket ([COM\(2017\) 789 final](#)).

A nem profit alapon működő nemzeti akkreditáló testületek nem végezhetnek a megfelelőségértékelő szervezetekhez hasonló tevékenységeket, valamint feladataik ellátása során törekednek az **objektivitás és pártatlanság megőrzésére**. A tagállamok akkreditáló testületei ellenőrzik továbbá a megfelelőségértékelő szervezetek, hogy azok működésük során nem rónak a vállalkozásokra felesleges terheket.

Az **Európai Akkreditálási Együttműködés (EA)** felel az Unió akkreditációs infrastruktúrájáért. Az EA szakértői értékelést követően ismeri el a nemzeti akkreditációs testületek kompetenciáját. Amennyiben valamelyik tagállam

AZ AKKREDITÁLT SZERVEZETEK ÉS TERMÉSZETES SZEMÉLYEK SZÁMA

A NEMZETI AKKREDITÁLÓ HATÓSÁG ADATAI

*Egyéb: terméktanúsítás (19); ellenőrzés (14); orvosi vizsgálólaboratórium (8); személytanúsítás (6); az üvegházhatású gázok hitelesítése (5); jártassági vizsgálat (4); környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer hitelesítés, EMAS (3); referenciaanyag-gyártó (0)

Forrás: [Infoszolg/Nemzeti Akkreditáló Hatóság](https://infoszolg.nemzetiakkreditalo.hu/)

testülete nem felel meg az előírt követelményeknek, a tagállamok kiigazító lépéseket tesznek.

Az EA-nak jelenleg 36 teljes jogú és 14 társult tagja van (european-accrreditation.org).

NEMZETI AKKREDITÁCIÓ

Az európai és a nemzetközi gyakorlathoz igazodva a hazai akkreditálási rendszer kialakítása 1995-ben kezdődött meg a **köztestületként működő Nemzeti Akkreditáló Testület (NAT)** létrehozásával. Az akkreditációt szabályozó, jelenleg hatályos [2015. évi CXXIV. törvény](#) alapján a NAH jogutód nélkül megszűnt. A jogszabály ugyancsak felhatalmazást ad a kormánynak az akkreditációt végző szerv kijelölésére. A vonatkozó [424/2015. Kormányrendelet](#) alapján 2016-tól ezt a feladatot a **Nemzeti Akkreditáló Hatóság (NAH)** látja el, mint **központi költségvetési szerv**.

A 2008-ben elfogadott uniós szabályoknak megfelelően minden tagállam kizárólag **egyetlen akkreditáló testület** ismer el kölcsönösen. A NAT megszűnését követően a NAH az elismeréshez szükséges eljárásokat újból lefolytatta (Fazekas, 2016).

Akkreditáció iránti kérelmet az alábbi szervezetek és személyek nyújthatnak be a NAH irányába:

- vizsgálólaboratórium;
- mintavevő szervezet;
- kalibrálólaboratórium;
- jártassági vizsgálatot szervező szervezet;
- terméket, folyamatot, szolgáltatást tanúsító szervezet;
- irányítási rendszereket tanúsító szervezet;
- személytanúsító szervezet;
- ellenőrző szervezet, a hatóságok kivételével;
- referenciaanyag-gyártó szervezet;
- a környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszert hitelesítő szervezet vagy természetes személy;
- az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában történő részvételről szóló törvény szerinti hitelesítő szervezet;
- adatvédelmi tanúsító szervezet az (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján.

Az eljárási díjat a [45/2015. NGM rendelet](#) rögzíti. Az eljárás során megszerzett akkreditált státusz öt évre szól, amely időszak alatt a hatóság ellátja az **akkreditált szervezetek felügyeletét**. A helyszíni szemlék között eltelt idő nem lehet hosszabb, mint két év. Az akkreditálási eljárás hatékonyabbá tétele érdekében az Akkreditálási Tanács javaslatokat fogalmaz meg ([1956/2015. Kormányhatározat](#)).

Az akkreditációval rendelkező szervezetek listáját nyilvános a NAH [honlapján](#). A feltüntetett adatok alapján **645 szervezet, illetve személy rendelkezik akkreditációval**. A legtöbb akkreditáció a vizsgálólaboratórium kategóriában található, ebben a kategóriában 396 szervezet adatai kérhetőek le.

Az akkreditált szervezetek 2015 nyarán megalakították saját testületüket, az [Akkreditált Szervezetek Klaszterét](#).

Az akkreditálás az **Innovációs és Technológiai Minisztérium feladat- és hatáskörébe tartozik**. A 2019-es költségvetés-tervezetből kiolvasható, hogy a NAH támogatási előirányzata 197,6 millió forint, a hatóság tervezett bevétele 281,4 millió Ft (2018. évi L. törvény [fejezeti indokolás](#)).

E-AKKREDITÁCIÓ

A Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztési Operatív Program (KÖFOP) keretében Magyarország 935 millió eurót meghaladó összegben fejleszti a közigazgatási szolgáltatásokat uniós forrásból ([Európai Bizottság: KÖFOP](#)). A NAH 2017-ben 1,22 milliárd Ft támogatást nyert el **szervezeti és informatikai fejlesztése** (KÖFOP-1.0.0-VEKOP-15-2017-00048, [palyazat.gov.hu](#)).

A projekt keretében megvalósult fontosabb célkitűzések ([NAH: KÖFOP](#)):

- szervezett, következetes és átlátható intézményi struktúra kialakítása;
- ügyfélbarát eljárásrend;
- akkreditálási szolgáltatások **teljes körű elektronikus elérhetősége**;
- **eljárási idő csökkentése**;
- szükséges informatikai eszközök és immateriális javak beszerzése.

A tervek szerint az e-ügyintézés és az e-akkreditáció 2020-ban indul el éles üzemben ([nah.gov.hu, Innovatív Hatóság 2019](#)).

Források:

- Az Európai Parlament és a Tanács [765/2008/EK rendelete](#)
- A Bizottság jelentése a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek és az európai gazdasági és szociális bizottságnak a termékek forgalmazása tekintetében az akkreditálás és piacfelügyelet előírásainak megállapításáról és a 339/93/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. július 9-i 765/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról ([COM\(2017\) 789 final](#))
- [2015. évi CXXIV. törvény](#) a nemzeti akkreditálásról
- [424/2015. Kormányrendelet](#)
- Európai Akkreditálási Egyesület [honlapja](#)
- Nemzeti Akkreditáló Hatóság [honlapja](#)
- A Nemzeti Akkreditáló Hatóság akkreditálási és felügyeleti vizsgálati eljárásba bevont személyek kompetencia követelményei, képzése és teljesítményének értékelése. [NAR-06; 5. kiadás](#)
- Fazekas Marianna: Láthatatlan közigazgatási reformok – avagy hogyan befolyásolják életünket a traktorülésszabványok? In.: PRO PUBLICO BONO – Magyar Közigazgatás, 2016/3.
- [Report: Functioning of accreditation in Europe](#). 2019
- Dr. Szakács György: [A harmonizált szabványok és a CE jelölés](#). 2015. november 23.

Készítette: Simsa Tünde
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486